

) 16

zlecono pretensyow wzajemnych, lecz tylo szczególnych Dzierżawczyń, jakie z Notat i Regestrow zeszłym Kulwinskiem miał sobie podane.

Sposob takiej Weryfikacyi jest dotąd Kapitułe niewiadomy, dosyć: że Kulwinska pretensyi od Roku 1805. do 1811. przyniosła Summaryusz, przez Jey Opiekuna Rychlewicza podpisany, złotych 104,983. gr: 6 $\frac{1}{2}$. zajmujący, jakby z Weryfikacyi X. Jana Mirskiego wyciągnięty, i podała żądanie, słowy: = „ Proszę „ Przesławietney Kapituły, aby była łaskawą przyniesione z lat powyższych pretensye, przez Wyrok swój „ zatwierdzić „ —

1812. Februari 19. przez Rychlewicza podpisany Summaryusz. — i

1812. Februari 26. Prośba Kulwinskiej — składaia się.

Rzut oka na pretensye z Roku 1808. onym Summaryuszem objęte, jak X. Jana Mirskiego, tak Kulwinskiej dowodzi niewiadomość rzeczy; bo w owym Summaryuszu piszą:

„mo: „ Za zrobienie Kamieni 3ch w domu, a kupnych par trzy, złt: 360.

Księga Kassyna pod Rokiem tym odpowiada: „ Za dwie pary Kamieni Młyńskich w Hoduciszkach złotych 360. „ które Xiędzu Sulistrowskiemu opłacone, i on z opłaty tych kwitował.

„do: „ Za kupno trzech Koni pod Huzary i Artyleryą złt: 1,493. groszy 10.

Księga Kassyna odpowiada: „ Za trzy Konie, za Ukazem Rządowym z Hoduciszek dostarczone, i wyższą wartość onych W. Kulwinskiemu złt: 1,369. „ Z opłaty których X. Sulistrowski kwitował.

W punkcie tym pisze Summaryusz: że trzy Konie i onych zdanie, kosztowały rubli 582. złt: 5. gr: 28. „ a na to wszystko wzięto ze Skarbu tylo rubli 258. superaty więc wypada rubli 324. złt: 5. gr: 28. nie zaś rubli 224. Owoż Weryfikacya i oney Dzieło, które Sąd Ziemski Wileński z mocy Konstytucyi 1775. za czystą przyjął Inskrypcyą!

Z szczegułow powyższych i dalszych za Rok 1808, rości Summaryusz w ogule pretensyi złt: 5,505. gr: 24. Księga Kassyna Roku tego dowodzi: że zaprzestano na złotych 2,929. i z opłaty tych Kapitułę kwitowano. Taż Księga Kassyna dowodzi: że na Interess Hoduciski wziął Kulwinski złotych 1,000, z opłaty których sam kwitował i własnorecznie rozpiśał się. Niechże dziś Kulwinska złoży explikacyą, na jaki to Interess wzięte pieniądze, i gdzie obrócone? jeśli nie na zaspokoienie z całego Roku pretensyi Dzierżawcy.

Roku następnego 1809. podaie Summaryusz pretensyi za utrzymywanie w Hoduciszkach Sledztwa złt: 3,700.

Księga Kassyna Roku tego odpowiada: „ WJX. Kanonikowi Sulistrowskiemu na sledzwo w Hoduciszkach złt: 340 „

Nie jest dziełem przyścia niniejszego, iak iedney zagadywać, tak drugiey strony refutować pretensye — dla okazania obłąkaney weryfikacyi, wzięły się powyższe szczeguly; a ogulnie z Summaryuszu pretensyow to wykazuje się, że iedne w uprzednich latach nastale i zapłacone, przeniesione do zapłacenia na czas późniejszy; iak reparaacya Młynu była w Roku 1807 i w tym Roku bonifikowana — w czym widzieć Księgę Kassyną, Kulwinska zaś przeniosła na Rok następny 1808. i z tego żąda bonifikaty — nadsiew rozmaitego zboża był w Roku 1803. i ten bonifikowany — w czym widzieć Księgę Kassyną — Nadsiew więc ten w Roku iednym, stał się dla Dzierżawcy powinnym odsiewem Roku każdego, przecież Kulwinska za nadsiew iakby w Roku 1809. złt: 2750 upomina się —

Summaryusz pretensyow dopomina się zaległego od Roku 1805 do 1811 czynszu złt: Pol: 20,715 groszy 17. Księgi Kassynine z lat tych i wszystkich Dzierżawy X. Sulistrowskiego dowodzą, że Kapituła przyjęła zaległego czynszu złt: 29,257.

Summaryusz podaie w pretensyi za kupno Koni dla Włościan od 1805 do 1811 złt: 15255 groszy 10.

Księga Kassyna dowodzi, że w Roku 1805 zapomoga Włościan w Koniach nie była wyższa, iak tylo złt: 2953 gr: 13 i pół, które Dzierżawcy opłacone i stanęło pokwitowanie.

Takich to pretensyi, przez Kulwinską do Approbaty przyniesionych, nie przyjęła Kapituła, owszem dzieło X. Jana Mirskiego Aktem swym Manifestować zaleciła, co i uskuteczniło; iak to dowodzą:

1812 Maja 6. Akt Kapituły —

1812 Maja 11 z Protokołu Sądowego Ziemskiego Powiatu Wileńskiego Manifest przeciwko Dziełu w Tytule Weryfikacyi w Hoduciszkach odbytemu.

1813 Decembra 30 z Protokołu Potocznego Grodzkiego Powiatu Wileń: Oświadczenie, iż Plenipotent Manifestując X. Józefata Mirskiego nie zaś X. Jana Mirskiego, popełnił w tym omyłkę.

Mimo wszystko: Kulwinska z lat osmiu, to jest: początkowie z Roku 1803 a ostatecznie z Roku 1810 pozwała Kapitułę do Ziemstwa Wileńskiego, iakby o rękodayną z każdego Roku pożyczkę czyli rękodayne pożyczanie, a w ogule o złt: 92,261 gr: 27. wpisała się w Regestr Summaryiny i ony za dobry i znany, Kapitułe Apellacya nie dozwolona —

1813 Decembra 3. składa się taki Dekret Ziemstwa Wileńskiego —

Racya za utrzymaniem Regestru Summaryinego jest iedna „ Ponieważ Instancya WW. Łopatow na Pozwie wy- „ razona, iest tylko Summowna „ Toć gdyby takie racye posługiwały, nie byłoby Regestrow na różne gatunki Spraw, i niktyby inney nie miał Sprawy iedno Summowną; gdy wszystkiego za Summę zrzec się i ze wszystkiego kwitować można —

Artykuł 54 z Rozdziału 4. Pozwu dowodem w Sprawie nie uznawa, lecz ony przed Sądem „ czytać i słusznym dowodem podpierać każe „ wedle tego: trzeba było Sądowi zapytać Łopatow, mają oni do Pozwu (którym Kapitułę o zawinienie sobie 92,261 złt: skarzają) teyże Kapituły Oblig? i za takim dowodem wedle Konst: 1766 Regestr Summaryiny, a wedle Konst: 1776 forum ubiquinarium za dobre uznać — czytać te obie Konstytucye — z których pierwsza, za Obligami Regestr Summaryiny, druga, podobnie za Obligami forum ubiquinarium, ustanowiły —

X. Mirski w Jmieniu Kapituły nie mógł wydawać Inskrypcyow, bo na to od teyże Kapituły wedle Art: 61 z Roz: 4. nie miał sobie udzieloney mocy — czytać te Prawo — miał moc czynienia weryfikacyi odpowied- nie do okolicznościow wzajemney, a nie uczynił żadney, gdy tey ani Łopatowie składaia, ani Kapi- tuła złożyć może —

Natura weryfikacyi jest ziasniona Konstytucyą 1726 słowy = „ Weryfikacye cum omni circumspectione, et „ cum seria Verificatione pretendujących a litigantibus szkod, summ, in fundo u Samsiad, in circumferen- „ tia mieysca mieszkających, i poddanych, Ciwunow, Wóytow, Namiestnikow, Urzędnikow, konfrontując „ z kwitami, Dokumentami, expediować — „ Możnaż z tego cokolwiek czytać w weryfikacyi X. Mirskie- go? gdy ta w naturze nie iest;

Weryfikacye za Dekretem Urzędowe, pod stannosć stron obu expedyowane, z mocy Konstytucyi 1784 nie biorą swey exekucyi, gdy od stron Appellowane, lecz idą po rozpoznanie do Sądu kompletowego, z De- kretem którego wyszły — iakazby była moc w prywatney weryfikacyi X. Mirskiego? gdy ta wyrazem appel- lacyi nie mogąc się zaszczycać, wraz ręką tą, z której wyszła odrzucona — a przez wszystko! dla cze- go

go Ziemstwo Wileńskie Akcją Dóbr Hoduciszek w Powiecie Zawileyskim leżących ad forum ubiquina-
rium przyjęło? Chiba że Kapituła naznaczająca werefikacją zaszczyca się Kapitułą Wileńską —
Próżny Argument ztąd, że gdy od uznania przez Sąd Ziemski Wileński forum ubiquinarium Kapituła oswiad-
czyła appellacją słowną, ta przeto, iako nie wedle formy z Ukazów, dopuszczoną, bydz nie mogła, i nie-
dopuszczona — Ale formy Rekwirować wypada na obie strony; trzeba było Sądowi na oświadczenia ap-
pellacją dozwolić wedle Ukazu ośm dni czasu, wedle tegoż Ukazu byłaby appellacja formalna — Lecz
gdy niedozwolono z Ukazu pierwszo, nastompic niemogło drugo; a ile możność dozwalała, między dwó-
ma słowami Dekretu *uchyla et procedant* wyrzeczono trzecie, *appellare* —

Niewdała się Kapituła w akceptację wyroków, pierwszego forum ubiquinarium uznającego, drugiego appellacją
uchylającego; lecz czy Łopatomie prosili łączenia swojego Aktoratu, czy żądali kopii Spraw, Kapituła
kontrowertowała, na nic, iako w nienależnym Sądzie zgodzenia się nieoświadczyła; a dnia osmego, iak Ukaz
przepisuje, formalną założyła appellację, lecz Sąd i tę iako w Sprawie summowney, z przepisu Konst. 1776.
Roku uchyliz.

Niech Sąd Główny nieubliża uwagi! że iuz Ziemstwo Wileń: każdym prawie wierszem Dekretu swojego spra-
wę Łopatow, z obłąkaney werefikacyi X. Jana Mirskiego, decydowało sprawą summowną, iakby za czy-
stą Inskrypcją.

Stosunek pretensyi z werefikacyi X. Mirskiego nie jest tyle znaczącym, gdy one pretensye z iakich lat stoso-
wane, z lat tychże mają przeciwko sobie rachunki, z rachunków kwietacye ztąd iednanie, z iednania
wieczne umorzenie; ale przecięcie wzajemney iednoczasowey werefikacyi, jest punktem dla Kapituły naj-
ważniejszym, który się ziaśni niżej —

§.

Po wyjściu lat Kontraktu arendownego, z Xiędzem Kanonikiem Sulistrowskim zawartego, Kapituła iedno-
roczny na Hoduciszki zawarła Kontrakt z X. Kanonikiem Dłuskim za sumę 15,000 rubli srebr: od któ-
rego podobnie Kulwinsky wzięli subarendę.

1811 Apr: 23 składa się taki iednoroczny arendowny Kontrakt — sub arendowny zaś składa strona przeciwna.
Nieuskruteczony punkt czwarty rzeczzonego arendownego Kontraktu, to jest, w racie drugiej nie opła-
cili Kulwinsky 5000 rubli, Kapituła przeto manifestowała X. Dłuskiego o nieopłatę.

1812 Januaryi 15 z protokołu Manifestowego Litewsko - Wileń: Głównego Sądu zgo Departamentu składa
się taki Manifest.

Punkt czwarty Kontraktu waruje to: „Jeśli w terminie ratami oznaczonym, w drugiej racie opłata pienię-
żna nie nastąpiła, w tenczas JW. Possesor nie tylko utraci Prawo do Possesyi, ale też i do danych z
„góry 5000 rubli srebr: „Mimo to iednak, Kapituła nie tyle groźna, ile grozi, cierpiła na possesyi Kul-
winsky, spodziewając się opłacenia drugiej raty razem z trzecią, lecz to wszystko chybiło, summa 10,000
rubli srebr: przez Kulwinsky nieopłacona.

Od roku 1800, przez wszystkie lata dzierżawy Kulwinsky, było Magazynu Włościanskiego: żyta beczek 800
owsa beczek 140 — Kulwinski upatrzywszy porę, że cena zboża wysoka, ony Magazyn wyprzedał; a
gdy podniosła się wyższa cena, tego odkupić nie chciał, bo wyraźnie wiele szkodowałby — Włość zaś nie
mając Magazynu, musiała na wyżywienie swoje sprzedawać konie, toż dalszy dobytek, i przez to stała
się niesposobną do uprawy roli sobie i Dworowi; owoż przyczyna, dla czego tyle Kapituła na kupno ko-
ni dla włościan awansowała w zapomódze.

Nieopłaciwszy 10,000 rubli srebr: arendy, nieodsypawszy tak ogromnego Skarbowego Włościanskiego Magazy-
nu, gdy po zeyściu Kulwinsky, Zona iego wszystko swoje, i zboże z Hoduciszek ostatniego Miesiąca
roczney arendy wywozić zaczęła, iuz tu daley cierpliwą i obojętną, ile w rzeczy Skarbowey, Kapituła
bydz nie mogła; lecz do JW. Gubernatora weszła z prozbą, szukając w tym skuteczney pomocy — JW.
Gubernator zalecił Sądowi Niższemu Ziem: Powiatu Zawileyskiego; aby ten do szpichrzów przystawił war-
tę, i żadnego zboża, do odsypania Włościanskiego Magazynu, toż do rozliczenia się z Kapitułą o aren-
dę, wywozić Kulwinsky nie dozwolił.

1812 Aprila 8 składa się taka Kapituły proźba w kopii, przy Ukazie JW. Cywilnego Gubernatora — I Łopa-
tomie w Załobie swey wyznają, że Sąd Niższy Ziem: Pttu Zawileyskiego onych w Hoduciszkach arestował.

Stanęły rzeczy na tém: i Kulwinsky ochoczo na tych zaprzestać zdawała się, gdy ani Manifestu, ani żadne-
go prawnego kroku przeciwko Kapitułe nie przedsięwzięła przez rok cały; a po Roku pozwala Kapitułę
do Ziemstwa Zawileyskiego o expulsję; nad którą zastanowić uwagę Sądu przychodzi.

Gdy zeszyły Kulwinski został złożony obłożną chorobą, Zona iego weszła do Kapituły z Prozbą, w której to wy-
raziła = „Mąż mój złożony chorobą, nie jest w stanie gospodarowania, ja zaś całością onegoż majątku nie
„mogąc się zatrudnić... Proszę przeto ażeby same fundum Hoduciszek z folwarkiem Zaiezierze alias Kowa-
„liski w arendowną possesję wypuścić raczyli — „Czyta się więc w Kulwinsky niemożność, i nie chęć
trzymania arendą całych Hoduciszek.

1811 Aprila 19 składa się taka Proźba Kulwinsky.

Po dacie takiej proźby, gdy niezdalo się Kapitułe dzielić Hoduciszek na drobne aredy, zostali Kulwinsky na cało-
ści; a gdy sam Kulwinski zszedł z tego świata, zona iego raz z determinacyi własney, drugi raz, że iednoroczny
arendowny Kontrakt ukończył się, z possesyi zeszyła; której, nie opłaciwszy dwóch rat aredy, miełby niepowinna.

Przez Rok cały o expulsję wedle artykułu 19 i 92 z Roz: 4. nie zaniosta skargi, manifestu, i żadnego o to nie
uczyniła kroku prawnego.

Takiemi Sąd Ziemski Zawileyski powodowany przyczynami, na Sprawę Kulwinsky nie uznał Regestru Summary-
nego, lecz oną odesłał do Ordynaryinych.

1813 Xbra 15 składa się taki Ziemstwa Zawileyskiego Dekret.

Tu właśnie mieyce probacyi, że proceder w Ziem: Wileń: i Proceder w Ziem: Zawileyskim, przez Łopatow przeciwko
Kapitułe rozpoczęty, w iedno złączone — w Sądzie właściwym, gdzie Dobra Hoduciszki leżą, processem nie in-
nym iedno śledztwiennym powinno bydz kontynuowane.

Łopatomie z Weryfikacyi Xiędza Jana Mirskiego szukają w Ziemstwie Wileńskim złot. 92,261 gr. 27. — Zie-
stwie zaś Zawileyskim szukając złot. 360,000 proszą na dowód uznania Aktów Inkwizycyi, kalkulacyi w te-
fikacyi — Któż jest, ktoby nie przewidział, że Łopatomie za artykuły Weryfikacyi X. Jana Mirskie
zyskując raz, też same podaliby do weryfikacyi Urzędowey, i zyskaliby drugi raz — Wzbronić im go
nia przez żaden sposob nie możnaby, gdy wedle prawa decydują się Akta na dowód pretensyi z przy-
niesionych, z dozwoleńm wyniesienia nowych Załob do weryfikacyi — Objaśniać zaś Sąd Weryfikat-
lub

lub owe pretensye Weryfikacyą X. Jana Mirskiego zajęte; jest jedno; co we wszystkim Weryfikacyi ekspedować; a przez to, stan rzeczy gdyby Dekretem i rozłączyć, natura onych konieczno łączy, i jedne stanowi dzieło — Dodaćże związek rzeczy z rzeczą, któren przeciąwszy, pierwsza bez drugiej, druga bez pierwszej przez wszyst-ko nie objaśni się; zapewna dzieło takie byłoby bez początku i konkluzyi.

Za zboże, jakby w zapomódze Włościanom dane, Summariusz rości pretensyi do Kapituły złotych 15,280 gr: 4. i to Ziemstwo Wileńskie do Regestru Summarijnego & ad forum ubiquinarium ku sądzeniu przyjęło. — Możnaż na-zywać to przez dzierżawców zapomogą? gdy ci ledwo nie dziesięć razy większy Włościański mieli u siebie ma-gazyn, i ten na zysk własny wyprzedali; gdy o taki magazyn Kapituła u Dzierżawców dopomaga się, i o ten zwać to expensem Włościańskiego magazynu, niżli zapomogą przez Dzierżawców z własnego ich zboża, ko-leyno jakby prostym Kapituły zawinieniem.

Za żyta beczek 78. ośmina 1. garcy 10. — Jęczmienia beczek 22. ośmiń 6. garcy 10. i dalszego zboża, jakby w za-pomódze Włościanom danego, rości się przez Dzierżawców w powyższej ilości pretensya na twierdzy weryfika-cyi X. Jana Mirskiego; toć ta sama Weryfikacya upewnia: że Kulwińska obowiązana zostawić w naturze Wło-ściańskiego Magazynu Żyta beczek 207. garcy 15. Jęczmienia beczek 6. i t. d. *Widzieć Tabelę przez X. Ja-na Mirskiego podpisaną u strony przeciwny, którą Dekret Ziemski Zawileyski datowaną 28. 12. Januarii 9.* byź mieni.

Art: 3 z R. 4 stanowi: „Sądzić i sprawować wszystkie stany, poczynwszy od wyższego aż do niższego, jednako, je-„*dnostajnie*” Będzie odpowiednie temu prawu? gdy Kulwińskiej za poszukujące się przez jej zboże, Ziem-stwo Wileńskie zasądzi pretendowany kapitał z procentem, a Kapituła w wyższej nierównie ilości tegoż zboża szukającej, Ziemstwo Zawileyskie z Regestrow Ordynaryjnych zasądzi oddać zboże — Będzie mówię między dwó-ma stronami o jedną rzecz, z jednego źródła rozprawiającemi się, dwóch wyroków jednakość? Owoż i natu-ralna i prawna pobudka za złączeniem dwóch processow w jedno — w Sądzie jednym, o pretensye z jednego źródła strony rozliczą się, pretensya jedna, drugą zkwituje się, lub ta od owej potrąci się; w dwóch zaś róż-nych, niepodobieństwem jest pretensye jednego gatunku zgodnym rozwiązać wyrokiem; a bardziej: gdy strona je-dna, wszystko co jest na świecie rozumie pieniędzmi, i za wszystko nic więcej nie chce, jak pieniędzy; Druga zaś w rzeczy Skarbowey, za Włościański magazyn pieniędzy szukać nie może.

Gdyby nie zacięty upor strony, i temu pokłaskujące wyroki Sądowe, nayspewniej dygressye te byłyby niepotrzebne; i konkludowałoby się ledwo nie jednym słowem, z Konst. 1726 *Titulo Conservati*, która rekonwencyonalne A-ktoraty ad id negotium ściągające się, ex uno ad unum łączyć każe — Możeż byź wyraźniejsza między Kul-wińską a Kapitułą rekonwencyonalność czyli wzajemność? gdy pierwsza z dzierżawy, druga do dzierżawy Hodu-ciszek stosuje pretensyą — Możeż byź wyraźniejsze ex uno & ad unum, gdy każde prawie słowo pretensyi ma stosunek z Hoduciszek i do Hoduciszek.

Ze takie stron obu pretensye nie gdzie indziej rozpoznawane byź powinny, jedno w Sądzie tym, gdzie Dobra Hodu-ciszki leżą, to jest w Sądzie Ziemskim Powiatu Zawileyskiego, rozwiązuia to liczne prawa, mianowicie Art: 3. z R. 4. Konst. 1726. 1764 i dalsze o ewokacyach piszące; tym bardziej: gdy Kulwińska przez podaną proźbę szukała approbaty Weryfikacyi Xiedza Jana Mirskiego, sama więc znała oney nikczemność; o approbatę więc teyże Weryfikacyi udać się powinna do Sądu należnego, nie zaś szukać oney satysfakcyi in foro ubiquinario.

Ze takie Stron obu pretensye w jedno złączone, i w Sądzie właściwym Ziemskim Powiatu Zawileyskiego, nie innym porządkiem rozwiązane byź powinny, iedno Sledztwienym; to zatym Imienne NAYMIŁOŚCIW-SZEY Rządzącego Senatu Ukazy, mianowicie: 1798. Ru 9bra 3. 1799. Augusta 19. 1800. Februarii 9. 1801. 9bra 13. 1802. Aug: 23. 1802. 7bra 22. 1804. Julii 12.

Niewolnie Ziemstwo Wileńskie i Ziemstwo Zawileyskie wdało się w tłómaczenie rzeczonych Ukazow, gdy Sądow jest obowiązkiem Prawa wykonywać, nie zaś onej tłómaczyć — Jak mówić można, że Sprawa niniey-sza nie jest o uszczerbek Duchownego Funduszu? gdy Kapituła, po wytrąceniu expensow fundi i podatkow, z Hoduciszek rocznego dochodu ledwo mieć może 50,000 Łopatowic zaś w samym kapitale szukają zło-tych 452,261. gr: 27. i za te proszą extenuacyi z Hoduciszek; na lat więc kilnaście zostanie Kapitu-ła bez funduszu, i Kościół zamknąć musi — Process Cywilny nieznaydzie na to szrodka, Sledztwienny zaś z Rządem złączony, i aż Tronu dochodzący, trafi iednemu i drugiemu zaradzić.

Dla tegoż to nayspewniej: stan Duchowny i Nauczycielski, z funduszw dobru publicznemu poświęcony, od wiecznie processowi cywilnemu nieulegał; tak Artykuł 32. z Rozdziału 3. ogulnie o krzywdy z Inion Kościelnych, Swieckiemu Duchownego pozywać każe przed Biskupa, lub Jego Urząd, z appellacyą przed Trybunał Duchowny; który trwał, aż do Ukazu porządek Sledztwienny naznaczającego; przez co pierwszo, zamieniło się w drugo, nie zaś oddzielny proces z Duchownymi zniszczony.

Artykuł 33. z Rozdziału 3. o spór z Dóbr Duchownych, fundacyi Królewskiej, między dobrami Swieckimi, każe stronom pozywać się prosto przed Króla — Nie jestże to samo i iedno co dziś porządek Sledztwienny?

W ostatku: zdało się prawodawstwu czyli Władzy Naywyższej stan Duchowny i Nauczycielski wyłączyć z publicznego processu, co może się zdało iak dobremu Oycowi, który Nauczyciela swych dzieci, w oczach tychże za postrzeżone, lub zdające się wady nieupomina, lecz bierze go z sobą na stronę.

Porządek ten, rzec można, odwieczny u Kapituły, że o dzierżawę Dóbr nie wchodzi w Kontrakt z Swiec-kim, lecz z postrzodka siebie z Duchownym, ten zaś z Swieckim; czyni się to iedynie, aby osłonić o-guł od przypadkow podobnych dzisiejszemu — Kulwinski niezawarł Kontraktu arendownego z Kapitułą, lecz subarendowny z X. Kanonikiem Sulistrowskim; nie tego iednak, lecz całą Kapitułę Łopatowic po-zywają do Ziemstwa — cała zaś Kapituła, prerogatywą swoją wedle Art: 32. z Rozdziału 3. §. 8. jest równą Ziemstwu, bo *vacante sede* zastępuje miejsce Biskupa, który, iak się rzekło, na sprawy Swieckich z Duchownymi był Sądem pierwszej Instancyi, i pozywany inaczej byź nie mógł, iedno przed same-go Monarchę —

Wszystko co w t-y Sprawie jest, konkluduje rozdroże Sprawy Łopatow — Dla tego: raczy Sąd Gł: no: Dekret Ziem: Wileń: 1813. Decembra 3. i Dekret Ziemski Ptu Zawileyskiego Roku tegoż Decembra 15 ferowany skasować.

20. Proces przez WW. Łopatow z dzierżawy Hoduciszek w Ziem: Zawileyskim i w Ziem: Wileń: rozpoczęty, iedno złączyć, na mocy Art: 3 z Roz: 4 i Konst. 1726.

31. Tak złączony process odesłać do Sądu Ziem: Zawileyskiego na rozpoznanie porządkiem Sledztwiennym, to: rzepisać temu Sądowi regułę, aby ony wzajemne pretensye rozpoznał, i wzajemne między Strona-mi osunki rozwiązał, sposobem, iak prawo mieć chce.

Y oto Posew

Adwokat Stanisław Pietkiewicz

P R Z E C I W K O

Academy of Sciences
CENTRAL
BIBLIOTEKA
Mikulski Akademika

ss. ss.

) A (

i fundusz procedujących sierot, był już w zamiarach Kapituły przeznaczony na powiększenie dochodów, za szczupłych jeszcze podobno do przependzenia na łonie rokoszy życia.

Procedująca Matka z czworgiem drobnych niemowląt oplakując zgon Męża w fanatycznym od dzieciństwa wyobrażeniu ugruntowana miała przeciwnie, że mając rzecz z Oycami Duchownymi, znajdzie w każdym czasie zbawienną radę i w obronie własności sierot nadweryżyc się niemogącą tarczę.

W tym ugruntowanym mniemaniu wszystkie zalecenia Kapituły, w zaspokoieniu za Rok 1812 podatków, w załatwieniu tak ogromnych ziarnem, mąką, bydłem i dalszemi rekwizytami jakie owoczasowie rekwirowanemi od Komitetów były potrzeb, w daniu zapomogi poddanym, i różne inne szczegóły jak najakuratniej własnym uspokoiła kosztem na samoiedne tylko zapewnienie prędkiego powrotu.

Dla uzupełnienia której to niby bonifikaty zesłany w końcu został ieden z Zgrona Kapituły zeszy Józefat Mirski Kanonik, w podobnym jak Jan Mirski był zsyłany charakterze, tak dla zrobienia z ostatniego Roku 1812 posesyi weryfikacyi, iako też dla zaboronifikowania w należności.

Przybywszy w tak świętym niby zamiarze Xiądz Józefat Mirski do majątności Hoduciszek i znalazłszy że chcą zaboronifikować potrzebaby góro 80,000 złt: zaliczyć, gdy obok tego dziesięcioletni zbior zeszłego Kulwinskigo wstadninie, oborze, oraz w czystym do 1000 beczek ziarnie znacznie reprezentanta Kapituły skłonił uwagę, inną natychmiast wzięły rzeczy postać.

Usiłując Prześwietna Kapituła Wileńska plan zagarnienia funduszu sierot przez zatamowaną wywozkę zboża, w ciągu jeszcze trwającej Posesyi jakimś ważnym okryć pozorem, zapomina niby na ten raz o powyżey złożonym na odsypany magazyn własnymże na Tabelli rewersie przez uprzednie zsyłanego delegata X. Jana Mirskiego wydanym, podaie do Sądu Niższego Ziemińskiego Zawileyskiego prozbę w Miesiacu ieszcze Februariyi w brew widoczności formując zarzut, że Possesorowie przez ciąg possydowania Hoduciszek 700 beczek żyta i 130 beczek z góro owsa na swój pożytek upotrzebowawszy z magazynu włościńskiego onego nie odsypali, a tym samym żądając aby Urzędownie został założony na wszelką ich własność w Hoduciszkach areszt.

Lubo Sąd Niższy Zawileyski jako w swoim Powiecie znający byt Ekonomiczny każdego Obywatela, a tym samym przekonany że Possesorowie Hoduciszek góro 1000 beczek w ziarnie mający zboża, nie mieli potrzeby brać go z magazynu, nie tak rychło do zadosyć uczynienia na prozbę Kapituły przystąpili — Pozwoliła iednak sobie Kapituła pomimo niezasług rezolucyją Sądu Niższego, przez zbuntowanie włości, i zalecenie aby Possesorow nie słuchali rozpocząć dzieło gwałtowney expulsiyi w tymże Miesiacu Februariyi, pomimo prawo arendowne gwarantujące spokojne posiadanie opłaconego majątku, aż do dnia 23 Apryla 1812 Roku, depossydując przez wypowiedziane posłuszeństwo dla tego, aby ogromny w zbożu zapas po nie możności wywiezienia, zyskową łzami sierot skropioną przynosił Kapitulę zdobycz.

Lubo procedujących Matka, w Wdowim ieszcze owoczasowie będąc stanie, bez rady i pomocy samey sobie zostawiona szukała Rządowej Opieki, lubo nakazany już było śledzenie, na mocy iakiego prawa dopuszcza się tego Kapituła gwałtu, namocy czego od należnego posłuszeństwa poddanych odciąga, wywozki zboża tamuje; a w kolei, czy sprawiedliwa o magazyn pretensya, gdy iednak nim do tego przystąpiłno Kapituła ciągle tamując wywozki, obok już prawie expirującego prawa, okropno oczom przedstawiała przyszłość, a która się w końcu zysciła, że zbior kilkanastoletni, cała ogromna gospodarka, wszelka ruchomość, słowem cały do kilkakroć sto tysięcy wartujący fundusz, niewywieziony i wywieść się nie mogący, musi na zysk obcych pozostać, mniemając że prozbami zmieńczy Autorow swego nieszczęścia, pisała do X. Jozefata Mirskiego, i niesłuszny o magazyn probując zarzut, i żądając dania do rumacyi podwód.

Lecz zaufana Kapituła, że Wdowa i Sieroty nie będą w stanie ich się oprzeć przemocy, a tym samym, że śmiało mogą rozpocząć gwałt kontynuować nie wahała się przez Pełnomocnika swego tak dotykálny wydać na papier dopełnionej expulsiyi dowód wyraźnie zapowiadając, że z racyi nie odsypanego magazynu, żadnego zboża wywieść nie dozwoli pisząc w słowach, że zboża żadnego nie dozwoli wywieść, aż zupełnie będzie magazyn Monarszy odsypany — w dowodzie Kwietnia 3. Roku 1812. czytać list zeszłego Xiędza Jozefata Mirskiego Kanonika Wileńskiego.

Ze zaś Kapituła iak pisała tak postępowała dowodem, tego iest Manifest w Aktach Grodzkich Powiatu Zawileyskiego przez samą Matkę procedujących zaniesiony i podpisany, obeymujący skargę o dokonany w dniach pierwszych Apryla 1812 Roku expulsią, w kolei zatamowanej wywozki zboża tego nawet, które było na podwodach już zsypane, a których chłopci za danym rozkazem żeby nie słuchali, odstąpili, i na polu zostawili — w dowodzie 1812. Apryla 4. dnia czytać Manifest.

Po zaniesionym Manifestie widząc Matka procedujących oczewistą zgubę dzieci i całkowitą zatrata do ich należnego funduszu, starała się izby naznaczone śledztwo do jak najprędszey doprowadzić exekucyi, ażeby przynamnie albo cokolwiek odzyskać, albo mieć ślad do dochodzenia szkód z racyi dokonanej expulsiyi poczynionych, porządkiem podobnemu rodzajowi spraw właściwym.

Skutkiem jakowych starań zesłany został W. Teofil Kielbsz Assesor Sądu Niższego Zawileyskiego, któren zrobionego śledztwa, obok złożonego na odebrany Magazyn rewersu dostateczne powziawszy o dokonanej expulsiyi upewnienie, przy odpowiednim zajmującym tę pewnośc raporcie, odbyte śledztwo, odesłał do Sądu Niższego Zawileyskiego, zostawiając Matce procedujących wzięte na iey imie imieniem Kapituły przez X. Józefata Mirskiego zapewnienie, obok przyznania się do dokonanej niesłusznie expulsiyi, uręczające jako już po wyexpirowanej posesyi, wszelkie po folwarkach będące zboże przewieść gdzie będzie potrzeba — w dowodzie takowe pismo przy obecności Assesora 27 Apryla 1812 Roku wydane, z poświadczaniem tegoż W. Kielbszy, jako Assesora odbywającego śledztwo czytać.

Nie tylko że podług danego Sądowi Niższemu uręczenia Kapituła nie postąpiła, ale ieszcze na tego samego któremu dała moc do Hoduciszek ziechać, niesprawiedliwie wywozkę zboża zatamować, expulsiyi dopełnić, zaniosła Process nie o to że tyle nadużyciow dopełnił, bo te się za iey działy wiedzą, ale że powyższe dał zaręczenie, w dowodzie takowy Process pod datą 1812 Maia 11 czytać.

Taką to niesłychaną, gwałtu, samowolności i frymarku koleją zdeposydowana Matka procedujących przez expiracyą Prawa przymuszoną była nie mając już czym wywieść cały dzieci swoich ruchomy funduszd w ogólney massie do sta sztuk stadniny, kilkaset sztuk bydła, górá tyśiąc beczek różnego zboża, więcey, dziesięciu tysięcy garcy wódki, i wszelką odpowiednią tak ogromnym majątkom ruchomość browarną i ekonomiczną obeymującą, Prześwietney Kapitulę w Majątku Hoduciszkach zostawić, i taką to mówię koleją zimną krwią Kapituła Wileńska łzami wdowy i sierot skropioną własność pochłoneła.

Nie może Kapituła powiedzieć, że procedujący powiększyli szczegółów ilość w tenczas kiedy pomimo arbitralne rozdanie procedujących zboża na włość, pomimo dozwolony prawie wszystkim wstęp do zsypan, pomimo załatwiano expens fundi, pomimo w końcu zabor przez woyska nieprzyjacielskie, że ieszcze górá trzysta beczek żyta procedujących leży w Hoduciszkach, niespodziewam się izby tej prawdziwej Kapituła Wileńska zaprzeczyła.

Mając zamiar procedujący drogą prawa do zawładania swoiey powrócić własności, z której gwałtownie wybić zostali, udali się z Prozbą do Sądu Niższego Zawileyskiego, żądając Urzędowej kopii Śledztwa potrzebnego dla probacyi wprowadzić się mającey do Sądu skargi expulsiyney — Lecz właśnie w tym czasie nagły na pływ woysk nieprzyjacielskich, poddaiać te Śledztwo zatraceniu, przeciół razem sposobność rozpoczęcia procederu.

Lecz że procedujący natychmiast po uciszeniu się i otworzeniu Aktow wynieśli o dokonany sobie expulsią Pozew, skutkiem Prawa Artykułu 33 z Rozdziału 4 Paragrafu 4, jako po ominionym prawem przepisany

sanym pozywania do Grodu czasie przed Sąd Ziemski Zawileyski, dowodzi data pozwu w Roku 1813 Aprila 15 dnia podanego et eorundem dnia 16 przed Aktami Grodz: Powiatu Zawileyskiego zeznanego, który się składa, a którym areszt tak na Ekonomow do przyświadczenia, iako też na wszelką będącą w Hoduciszkach własność proceduiących założony został.

Gdy za tym zapozwem przypadła Sprawa, Kapituła zbocznie wyobrażając Ukaz, w tenczas tylko Sprawy z Duchownymi w porządku Sledztwienym rozpoznawać zalecający, kiedyby kto miał pretensyą o Aktorstwo Dóbr Duchownych lub ich attynencyą stawała o wysłanie Sprawy do porządku sledztwienego, Sąd zaś Ziemski Zawileyski żądanie te Kapituły lubo uznał być nie właściwym, wysyłając iednak Sprawę do rejestru ordynarynego że istotnie parcyalnym być się okazał, to momentalne zastanowienie się nad użytymi racyami wykłaryguie.

Pierwsza racya: Dla czego proceduiący w Pozwie dnia w którym dokonana expulsysa niepomienili, wizyi i procesu wyiaśniającego rodzaj akcji nie okazali.

Gdy iuż Sąd Ziemski Zawileyski, pomimo przyniesioną skargę expulsyiną, pomimo wyiaśnienie w Pozwie że ona w Roku 1812 dokonana została, pomimo w końcu przekonanie z złożonego przed sobą listu, i uręczenia X. Jozefata Mirskiego, a tym samym pomimo własne Kapituły do expulsysi dokonanej zeznanie się, na tak drobną prawnostkę miał uwagę, czemuż tey niechciał wyobrażaney sobie przybliżyć, że dla nieprzemilczenia czasu przymuszeni będąc proceduiący, wraz po otwarciu się Aktow wynieść Pozew, a odlegle, bo w inney Gubernii od Aktow Zawileyskich, w których się znajdował Process datę dokonanej expulsysi obeymuiący, mieszkając, ani byli, ani być mogli w stanie, po tylu nieszczęściach w kraiu, zachować tę datę w pamięci — Co zaś do wizyi nie było potrzeby robić wizyi w tenczas, kiedy sprowadzony w czasie dokonanej expulsysi Sąd Niższy i wyexpedyowane sledztwo, gdyby skutkiem wojny nie zaginęło, ważniejszym podobno od wizyi łatwo zformować się mogący byłoby dowodem.

Tak daleko na oślep Ziemstwo Zawileyskie na stronę Kapituły względne opiniowało, że nie tylko iż niechcieli w złożony przed sobą Manifest weyrzeć, ale nawet że był składanym poświadczyć, że zaś składano to głos Akcessoryiny na piśmie odbywany, przez odbywającego podpisany, zapewnia nierodząc wątpliwości, którą sama byłość w Aktach Zawileyskich tego Manifestu niszczy — Lecz łatwo zgadnąć, że dla tego Ziemstwo Zawileyskie nie poświadcza o złożeniu, boby się pokazało, że nie czytali, czytając bowiem nie mogliby tak zbocznie opiniować, że nie wiadomo w którym dniu dokonano expulsysi, kiedy pomimo tę pewność, że ona ciągle dokonywaną od połowy prawie Februar: począwszy. data nawet w onym iest położona.

Druga racya: Ze kiedy doświadczyli jakiego zamitrężenia, to z sprzeczki Magazynu i Inwentarzowego ziarna, a gdy z Tabelli X. Jana Mirskiego żyta beczek dwieście i t. d. zostawić było w obowiązku, a zeszyły Jozefat Mirski gdy o tyle lub więcej dopominając się, zrobił zamitrężenie, to do Spraw Expulsyinych nie należy.

O jakże mało musiał los biednych sierot Ziemstwo Zawileyskie interessować, kiedy niewolnie wrozbior samey wdawszy się Sprawy, tak ogromną expulsysą, tak w skutkach swoich okropną, bo nie użytek z jakiego morga, gruntu lub łąki, ale kilkonastoletni zbiór do kilkukroć sto tysięcy wartuiący pożeraiącą, prostym tylko terminem niejakiego zamitrężenia unominował, kiedy nie przybliżyć tey uwagi, że obok Praw, swojej nawet własności gwałtownie odbierać nie można, Sąd Ziemski Zawileyski przekonywał się nie jako że miała prawo Kapituła dopełnić expulsysi, bo mniemała, że iey coś ze zboża magazynowego należy iecz próżno szukać w Ziemstwie Zawileyskim sprawiedliwości w iego zdaniu, kiedy ono zupełnie Kapitułę Wileńską było oddane, bo nawet dla ulepszenia iey interessu z tey tabelli, którą sami proceduiący dla tego złożyli przed Sądem, aby skłonili i-go uwagę, że zaległy niy Magazyn był to tylko pozor do dokonania expulsysi w tenczas, kiedy z poświadczenia na oney delegata przez słowa *iest realnym i znay, dnie się, to się wyświeca*, że żadney z tego względu nie mogła Kapituła mieć pretensyi, Sąd iednak Ziemski Zawileyski, w brew prawdzie wyliczając pomienioną na tabelli ilość zboża, na mocy niy iey napisał, że było obowiązkiem te zboże dostawić — a że tym samym niy do Spraw Expulsyinych nie należy, możnaż było tak opiniować w tenczas, kiedy z złożonego uręczenia przez X. Jozefata Mirskiego podpisanego, a tym samym z własnego Kapituły wyznania i to było pewnym, że stosownie do zaniesionego manifestu istotnie była dokonana expulsysa, i to że bez najmniejszey przyczyny.

Trzecia Racya: Gdy z rezolucyi Kapituły pod dniem 8. Februarij w 1812. Roku złożoney wywiązuie się, iż niechciała robić Expulsysi, a gdy były iakie nadużycia, krzywdy lub zabory, to iako akcyje do Expulsyiney skargi nie należne w Regestrze Summarynym mieścić się nie mogą.

Pominowszy tę pewność że w interessie z Kapitułą na żadną uwagę ich rezolucye zasługiwać nie mogą — Nie chcąc się Sąd Ziemski przekonać, z złożonych przed sobą dowodów, i manifestu, że była, i kiedy była dokonana Expulsysa, użył rezolucyi za dowod, że w początkach Februarij i przed tym Miesiacem Kapituła iey nie dokonała, prawda, że Kapituła owoczasowie nie dokonała, bo ieszcze nie był delegat zesłany, bo ieszcze się o tym że trzeba będzie 80,000. Zł: zapłacić nie przekonał, bo w końcu póki ogromny zapas przeyrzany nie został, nie mogła się i chęć do wydarcia go z rąk sierot zrodzić — Co zaś do nadużyciow, krzywd i zaborów, iесли się one drogą Expulsysi dokonywają, nie sąż Expulsysą, czyli iey skutkami? i nie powinniż sądzić się w Regestrze Summarynym? a ieszcze Rokiem zawitym stosownie do myśli prawa w Artykule 42. z Roz: 4 pod tytułem: *Roki zawite w których rzeczach mają być składowane*, w paragrafie pierwszym piszącego w słowach „O wybiecie z domu spokojnego mieszkania, o odieć, cie imienia, ludzi, i wszelakich gruntów, gdzieby niechciał o to do Grodu pozwać.,,

Niechciał widać Sąd Ziemski Zawileyski na nic mieć bacności, a nawet i na tę z prawa Konstytucyi 1699 R. Konkluzyą, że gdy równie iest kara naznaczona i na tych, którzy za dawszy nie dowiodą Expulsysi, tym samym iuż nie wolno było Ziemstwu Zawileyskiemu, obok zwłaszcza złożonego manifestu, i tylu pisma dowodów, unaoczniać zdawaiących się, że Aktu była dokonana Expulsysa, w przyniesioney o Expulsysię skardze, w oney naturę i rozbiór wdawszy się, na pierwszym wstępie całkowicie zniszczyć w dowodzeniu Expulsysi instancyą, a tym samym bez przekonania się z inkwizycyi oczewiście zasądzić.

Od tak stronnego, uciążliwego, i w brew prawu i sprawiedliwości, oraz przekonywających dowodów zaferowanego na dniu 15. xbra 1813. Roku przez Sąd Ziemski Zawileyski Dekretu, przymuszeni proceduiący o sprostowanie onego udać się do Sądu Głównego, założyli in scriptis Appellacyą, która wespół z Zapozwem w poparciu oney po Sąd i Stronę z założonym, równie na Ekonomow i wszelką własność proceduiących w Hoduciszkach była i dotąd będącą aresztem w Roku 1813. xbra 17. dnia podanym, a tegoż Roku i Mca dnia 19. zeznanym, składa się.

Gdy z ogólney demonstracyi niniejszey, i w iey ciągu zacytowanych praw i dowodów, ta się wywiązuie pewność, że Sąd Ziemski Zawileyski, pomimo prawo arendowne czyli titulum juris, pomimo skargę Expulsyiną, pomimo Manifest, i dowody pisma, o przyznanie się przez Kapitułę do dokonanej Expulsysi, pomimo w końcu myśl praw, Artykułu 33. 92. i 43. z Rozdziału czwartego i Konstytucyą 1699. Roku, na pierwszym wstępie niewolnie w kognicyą rzeczy wdał się, a tym samym oczewiście rozsądził, bo całkiem instancyą Expulsyiną opiniując stronnie i parcialnie zniszczył, i w przepaść procesu całą proceduiących sierot pogrążając dolę, znaczny dopełnił grawamen, przeto nayspokorniey stosowne do Załoby zanoszą Proźby, ażeby Sąd Główn; założony areszt zatwierdziwszy, Dekret Ziemstwa Zawileyskiego podniósł, przyście usprawiedliwił, dla ochronienia sierot od zbytecznych procederowych kosztów, od miesca ich rezydencyi terażniejszey w Wilnie, naybliższemu obojętnemu Sądowi, porządkiem właściwym na Sprawy Expulsyine z Regestru Summarynego skargę ich rozpoznać, i oczewiście rozebrać przeznaczyć; co zaś do Urzędników Ziemstwa Zawileyskiego do uwagi Sądu Głównego oddając, Expensu prawnego na Prześwietney Kapitułę Wileńską zasądzenia żadaia. *O co i wyniesiony pokłada się Pozew.*

Co do tentacyi Kapituły o łączenie Aktoratu celem wyrwania Sprawy z Ziemstwa Wileńskiego, o zasądzenie zakartami, Rewersami, i dalszemi dowodami pisma, podpisem Delegata i Kommissarza Kapituły za autoryzowanemi należnych Summ — i na Dekrecie Copiarum Spraw na instancyą sameyże Kapituły, pomimo bronienie ze Strony procedujących, dotąd exystującej w tymże Sądzie Ziemskim Powiatu Wileńskiego.

Z powyższego w Kategorji Sprawy Expulsiwey opisaną, poinformowanym Sąd Głt: został, że Kapituła w zadosyć uczynieniu skutkom prawa w R. 1811. Aprila 23. dnia wydanego, zesłała dla zrobienia z lat dzieściu za prawem arendownym wyposydwanych w majątku Hoduciszkach weryfikacyi, i wykłarygowania wiele istotnie dla zaborifikowania z tych lat Possessorom należec będzie.

Do iakowego obiektu zesłany Xiądz Jan Mirski Kanonik Zmudzki Akt weryfikacyi dopełnił, za założone podatki, daną zapomogę, kupione dla Włości konie, i tym podobne szczegóły, poszczególne ocenione, na grosz gotowy zliczone, i podpisem własnoręcznym zaautoryzowane, tudzież za zaciągniony dług przez niego w gotowym groszu na ułatwienie potrzeb Kapituły w ogóle dziewiędziesiąt dziewięć guro tysięcy Złotych, za należne do opłacenia przez Kapitułę procedującym uznał, iak świadczą w sztukach iedynastu składające się karty, rewersa, podpisem zaautoryzowane, Tabelle, Regestra w końcu Roku 1811. i początkach 1812. powydawane — *które widzieć*

Takie zapewniające należność gotowego grosza od Kapituły, iey Reprezentant czyli Delegat powydawawszy skrypta, zniszczył kwity, książki, i wszelkie zeszłego Kulwińskiego na wydatek gotowego grosza notaty, do Aktu weryfikacyi iemu oddane, i po dość długim w Hoduciszkach bawieniu się, do Kapituły do Wilna z całym Aktem ukończoney zupełnie weryfikacyi, w Mcu Januarij 1812. R. wyjechał.

Gdy Kapituła pomimo wielokrotne dopominanie się, należney za powyżey złożonemi skryptami satysfakcyi nie uczyniła, przymuszeni byli procedujący pozwać o to iako w pretensyi, do samych tylko Osob Kapitułę składających, o nieuczynienie zadosyć inskrypcyom przez Plenipotentą i Reprezentanta Kapituły wydanym regulującą się, przed Sąd Ziemski Wileński iako w miejscu ciągłej Rezydencyi Kapituły agituującą się, w dowodzie 1813 8bra 8. dnia ieden, a tegoż Roku z racyi nie mogących się prędko wynaleść skutkiem po rozrzucanych przez woynę papierów, niektórych rewersów, po wynaydzeniu 8bra 31. dnia ex agnito erore wyniesiony drugi, składają się Pozwy.

Po przywołanym za pierwszym Pozwem wpisanym Aktoracie, Kapituła Wileńska czyniła równie i w Sądzie Ziemskim Wileńskim tentacye o nie przyjęcie Sprawy, o wysłanie do porządku Sledztwienego i o złość rejestru Summarynego —

Lecz Sąd Ziemski Wileński Prawa i sprawiedliwości pilnując się, powodem przyniesionej instancyi summowney i w poparciu oney złożonych pisma dowodów żądanie Kapituły uchilił, i rozprawę w Sądzie swoim z rejestru Summarynego zadeterminował, a po założoney słownie od takowego wyroku appellacyi oną uchiliwszy dalszą procedencyą przeznaczył, w kolei której po złączeniu ex agnito erore wyniesionego procedujących Aktoratu, lubo procedujący pokładając, karty, rewersa i dalsze powyżey złożone tranzakta, żądali sądenia oczewiście, Sąd iednak skutkiem odbytey o uznanie dyllacyi Copiarum spraw przez Kapitułę Kontrowersyi, do uskutecznienia wzmienionej dyllacyi całą sprawę zawiesił — w dowodzie 1813 Xbra: 3 ferowany Dekret Ziemski Wileński z poświadczeniem na onym Kancelaryi o uzupełnieniu dyllacyi woddaniu Kopij Spraw w sztukach pietnastu czytać —

Lubo na własną instancyą uzyskała Kapituła Dekret dyllacyiny, lubo od zadeterminowanej w Sądzie Ziemskim Wileńskim rozprawy z rejestru Summarynego słownie tylko appellując, a po uchileniu tey Appellacyi, o Kopię Spraw Kontrawertując, iuż tym samym rejestrem, Sądem i Dekretem kontentowała się, nie tylko iednak w dwu samych od całego tego Delatuy Appellowała in scriptis, ale nawet wyniosła dla samoiednego tylko zmitrenżenia w opłacie satysfakcyi, Pozew przed Sąd Główny po procedujących i Sąd w Ru 1814 Januarij 8 podany, żądając znikczemnienia Dekretu i wysłania Sprawy do Ziemstwa Zawileyskiego.

Jakkolwiek Kapituła Wileńska przeznaczona z Księgi losow Ludzkich dla przyprowadzenia do nayokropniejszey nędzy biednych sierot Kulwińskich będzie się starała Sądowi Głównemu wyobrażać że X. Jan Mirski Kanonik Zmudzki Delegat i Kommissarz Kapituły nie miał mocy wydawania Kart, autoryzowania podpisem w należności rejestrow, gdy iednak to jest pewnym że Kapituła Wileńska pomimo wielokrotne dopominanie się, aż nadto doskonale o tey należności, a w kolei i o czynności wiedząc, naymniejszego nie zaniosła Manifestu, na Xiędza Jana Mirskiego, lubo zaś teraz przez zanesione po uzyskanym iuż Dekrecie o świadczenie, zapowiedziała że zanosząc Proces w Roku 1812 Maia 11 na Jozefata Mirskiego, pomyliła się, a tym samym że to się ma rozumieć że zanosila na Jana Mirskiego wydającego skrypty, gdy iednak z literalnych słow tego processu że *zanosi Manifest na X. Jozefata Mirskiego w Roku 1812 in Aprili do Hoduciszek wysłanego*, nie zgrabne naciąganie aż nadto dotykalnie wywiązuie się, w tenczas, kiedy powyżey złożone skrypta datę ostatnich dni Xbra 1811 i pierszych Januar: 1812 na sobie nosząc, żadnego związku z tym Procesem mieć nie mogą —

Jakkolwiek mówię będzie się starać Kapituła nizezemność pretensyi za dowodami pisma przez reprezentanta Kapituły podpisanemi, do Ziemstwa Wileńskiego wprowadzoną wyobrażać, nie mają potrzeby procedujący w rejestrze Remissyiny obszerniejszego w tey Materji oczewistemu rozpoznaniu ulegley przedsiębrać tłumaczenia, a zwłaszcza w tenczas kiedy Kapituła, nie wolnie od Dekretu Ziemskiego Wileńskiego przez się kontentowanego appellując, niema udzielney swoiey w Sądzie Głównym instancyi; wpisany zaś folio 189 Aktoratu do łączenia w siedm góro tygodni po zapadłym Dekrecie, iak to się unaocznia z Konnotaty łączonych przed nim Aktoratów, a tym samym po przemilczanym stosownie do Ukazu czasie do poparcia przez wpis w sześciu Niedzielach appellacyi przeznaczonym, gdy do przywołanego procedujących Aktoratu iako do rzeczy stopniem, Sądem i naturą różney, nie mając naymniejszego z Sprawą Expulsiwą związku, łączonym być nie może, pręto Sąd Główny peny Ewokacyine na Kapitułę Wileńskięy rozciągnie, Sprawę iako o Summę za kartami i dalszemi dowodami pisma, w tym samym stopniu dla oczewistego w Ziemstwie Wileńskim rozpoznania zostawi, i Expensu prawnego ad minimum złotych 500 zasądzi — O co Pozew —

O to masz Sądzie Główny dwoma poudzielnemi Kategorjami wyobrażony nayistotniejszy stan cierpien tych nieszczęśliwych przemocy Kapitulney ofiar; dotknąłeś się przekonaniem, iak powołaniu nie odpowiednia Kapituła Wileńskięy usilność, do tego tylko istotnie zmierza, aby wtrąciwszy bidne sieroty w bezdenną przepaść processu, iuż drogą gwałtu, iuż drogą wybiegow z niemowlęcych rąk wydarty Fundusz, góro 400000 złt. wynoszący, spokojnie mogła zpożytkować — może obecnym dwóm tu sierotom, drobne ich lata nie dozwalaią obiać umysłem, okropną w którą usiłuię wtrącić Kapituła przepaść, ile iednak przełotna uwaga poiać może, widzą i czuią, że los, byt, i całe ich na przyszłość mienie na waszey polega opini; że wy iedni iestescie w stanie przeciąć zamiary Kapituły, i nagotowaną, w którą usiłuią pograćyć przepaść, zniszczyć, kasuiąc wyrok Ziemski Zawileyski, i karząc Kapitułę za tę śmiałą tentacyą przez którą usiłuię wyrwać Sprawę z Ziemstwa Wileńskiego — Z pokorą przy nayzupełniejszey iednak nadziei, o osiągnięcia pomyślnego Proźb swoich skutku, a który im gwarantuią, czystość interessu, i zastrzeżona Prawami i Naywyższemi Ukazami iak naykrótsza sierotom w dochodzeniu krzywd kolei, poddaiać siebie i cały swój los pod Wasze rozwiązanie; a błogosławić będą zanosząc modły do Naywyższego, ieżeli unikczemniając Proźby Kapituły, Prawu, sprawiedliwości, i samey nawet ludzkości odpowiedni ogłosicie wyrok.

Pisał Jan Łopata Adwokat Subreliow Wileńskich.